

■ TRIBUNA POLITICA

Globalisaziun: Pled da moda e pled provocant

DA EVELINE WIDMER-SCHLUMPF,
CUSSEGLIERA GUVERNATIVA

Il WEF 2006 a Tavau tutga già tar il passà. Sco già ils ultims onns èn stadas en il center er quest onn dumondas en connex cun la globalisaziun che sa fa valair pli e pli en ils champs da la vita ils pli different. «Globalisaziun»: In pled da moda ed in pled provocant; ina noziun, cun la quala tscherta glied collia in svilup positiv – ina noziun che sveglia dentant malessers e malsegerezza tar autras persunas. En mintga cas dentant in svilup, dal qual nus na pudain betg ans isolar, er sche nus vuessan quai; in svilup che ha consequenzas per nossa vita. La globalisaziun cumpiglia blers different fenomens: Sistems economics naziunals che vegnan spustads sin sistems economics globals; la produziun che vegn internazionalisada; la concorrenza che daventa pli intensiva; ils martgads da finanzas libers; l'entretschament che daventa pli e pli grond en tut quests secturs. In motiv principal da quests svilups è senza dubi la veritabla revoluziun da l'infurmaziun dals ultims

onns. Quella ha «lumià» ils cunfins – determinads tras la distanza fisica – en praticamain mintga champ da la vita. La globalisaziun ha differentas cumponentas: cumponentas economicas, cumponentas dal temp e da la societad e cumponentas socialas.

La globalisaziun economica – l'integratiun economica sin l'entir mund – porta schanzas, gist er per in stadi pitschen sco la Svizra. Las experientschas dals ultims onns mussan ch'ins po

avoir success er en il martgà globalisà, sch'ins presta buna lavur e porscha products innovativs e d'alta qualitat. E tenor in nov studi da l'institut da la SPF a Turitg per la perscrutaziun da la conjuntura profitescha la creschientscha economica da la Svizra er a media vista da la globalisaziun. Grazia ad ina produziun d'export spezialisada (tranter auter en l'industria chimica e farmaceutica ed en la produziun d'uras) pon vegnir augmentads martgads existents ed averts novs martgads.

La globalisaziun e midadas da struttura datti già daditg. La globalisaziun è uschè veglia sco l'expansiun europeica. Quai ch'è dentant sa midà l'ultim temp, è il tempo da quests svilups. Il process internaziunal da la globalisaziun chaschuna er tar nus midadas sveltas en different champs da la vita. Ed er tar nus na supportan – senza cuntramesiras – adina dapli umans betg il tempo da las midadas da struttura. Las tensiuns s'augmentan. Dumondas fundamentalas – sco la dumonda suenter giustia, suenter la solida-

ritad necessaria e suenter l'armonia tranter pussanza e responsabladad – occupan pli e pli. Qua è dumandà il stadi. I na basta betg da far responsabla la globalisaziun per tscherts svilups manglus e da sa cuntentar cun questa constataziun. La politica dispona senza auter d'instruments per pudair curreger fauss svilups, er sche l'influenza directa da la politica sin l'economia è sa reducida. I sto esser la finamira da mussar novas pussaivladads d'agir e novas segirezzas sco er da prender mesiras che sa drizzan cunter posiziuns da pussanza, cunter l'exploziun illimitada da la posiziun dal pli ferm. Ed i sto er esser la finamira da reglar il martgà illimità cun in sistem social ch'è adattà al temp odiern, e quai uschia ch'ils gudogns d'effizienz enorms van – en ina furma u l'autra – a favur da tut las burgaisas e da tut ils burgais.

En fasas cun midadas sveltas e cun ina destabilisaziun resultant savens malsegirezzas e temas. Reglas, ideas e directives ch'èn impurtantas per la vita da mintga singula e da mintga singul vegnan

surlaschadas a las midadas e perdan lur valaivladad; instituziuns ed organisaziuns perdan lur impurtanza. Las experientschas han mussà ch'i sa tracta qua da proceduras e da mecanissem socials fitg complexs e betg mo da process economics. Quai vul dentant dir che l'identitad e che la confidenza èn fitg impurtantas gist en talas fasas da la destabilisaziun e ston perquai adina puspè vegnir stgaffidas da nov. L'identitad communabla sto adina puspè vegnir acquistada, reglas e directives ston vegnir adattadas. Gist en in mund globalisà èsi impurtant da pudair s'orientar vi da tschertas valurs e da sentir la solidaritad. L'identitad è impurtanta, betg mo per nus sco singulas e sco singuls, mabain er per nus sco societad. L'identitad d'ina societad u d'ina cuminanza ha ina impurtanza centrala per ses svilup. Ina impurtanza correspondent ha l'unitad en la multifariadad sin mintga stgalim da nossa communidad: en la vischnanca, en noss chantun, en Svizra. Unitad en la multifariadad: Ina directiva, cun la quala nus essan ids fin uss ina buna via en noss pajais.